

НАГЛАСИТЕ НА ГРАЖДАНИ И ИБЗЕНС ПО ПОВОД ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ЕВРОЗОНАТА

Основни резултати от национално представително проучване

Националното представително проучване е четвърто поред в рамките на мониторинга на обществените нагласи във връзка с присъединяването на България към еврозоната. То е реализирано от социологическа агенция Алфа Рисърч в периода 13-24 октомври 2025г. сред извадка от 1200 граждани над 16 годишна възраст и 500 представители на управленския състав на фирмите. За широката общественост е използвана стратифицирана двустепенна извадка с подбор на респондентите въз основа на признаците пол, възраст образование съобразно данните на НСИ от Преброяване 2021. За бизнеса е приложена стратифицирана типологична извадка. Възложител е Министерство на финансите.

ПОЛОЖИТЕЛЕН БАЛАНС В ОЦЕНКИТЕ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ЕВРОЗОНАТА; РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИКОНОМИКАТА И ПОКУПАТЕЛНАТА СПОСОБНОСТ ЗА ЗАПАЗВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА

Четвъртото проучване от мониторинга на обществените нагласи относно присъединяването на България към еврозоната (проведено през периода 13-24 октомври 2025г.) очертава следните тенденции в нагласите на широката общественост и бизнеса:

- Присъединяването на България към еврозоната е част от цялостната европейска интеграция на страната ни, започнала преди почти 20 години. Независимо от трусовете, които в последните години преживяват и ЕС, и България, в резултат от геополитическите конфликти, равностметката от членството ни в ЕС остава положителна и дори бележи лек ръст в сравнение с месец май. От 50% на 55% нарастват мненията, че България има повече ползи, от 32.5% на 28% намаляват оценките, че членството носи повече вреди. Повече негативни мнения има сред възрастните хора, безработните и земеделските стопани, но в нито една социална група отрицателните оценки не доминират.
- Аналогична е тенденцията при бизнеса – от 62% на 78% нарастват мненията за позитивен баланс от членството. Може да се предположи, че дебатите около приемането на еврото и експертните дискусии по темата допълнително са повишили осъзнаването на предимствата от членството на България в ЕС.
- Ако за отправна точка на нагласите за присъединяването ни към еврозоната се приемат данните от първото проучване през април, (45% да, срещу 49% не), вече трето поредно проучване регистрира плавен ръст на одобрението и разтваряне на ножицата между привърженици и противници. През май съотношенията бяха 47% : 48%; през юли – 49% : 46%; през октомври са 51% : 44%. В резюме, от 4 процентни пункта в полза на противниците през април, нагласите се променят до 6 процентни пункта в полза на привържениците през октомври. Над две трети от ръководния състав на бизнеса (67%) одобряват присъединяването към еврозоната. Нивата се запазват практически без промяна в сравнение с юлските мониторингови данни.
- Оптимисти остават гражданите и за дългосрочните ефекти от въвеждането на еврото. Тук оценките са запазват на равнището от месец юли – 48% очакват позитивни ефекти върху

икономиката и живота на българите, 37% - негативни. Оптимизмът доминира и при бизнеса –

ОПАСЕНИЯ ОТ КРАТКОСРОЧНИТЕ ЕФЕКТИ И РИСКЪТ ОТ РЪСТА НА ЦЕНИТЕ

- Най-големите опасения, както и при предишните проучвания, остават за краткосрочните ефекти от еврото и основно от повишаването на цените и обедняването на хората. По всяка вероятност в резултат от ръста на цените през последните месеци, спрямо юли е налице известен спад при очакваните краткосрочни позитивни ефекти (от 39% на 36%) и съответно ръст на негативните (от 47% на 50%). Така, опасенията за първоначални негативни ефекти доминират с 14 процентни пункта. Дори и при принципни поддръжници на приемането на еврото, като висшисти, частни собственици, хора с малко над средните доходи, тези притеснения са налице. При бизнеса също от 50% на 46% намаляват очакваните позитивни ефекти. С 4 процентни пункта (от 36% на 40%) нарастват песимистичните очаквания. Освен в микробизнеса, нараства тревожността и в малките фирми (10-49 заети). При тях съотношението на приходи и по-високите разходи за персонал се влошава и притесненията им от първите месеци на адаптация се увеличават.
- 81.5% от анкетираните заявяват, че са забелязали значителен ръст на цените през последните няколко месеца. 16% е виждат значим ръст, *едни стоки повишават цените си, при други спадат, или остават същите*. Според оценките на анкетираните, основните два фактора, които влияят върху този ръст са инфлацията (64%) и въвеждането на еврото (42%). Всеки трети (32%) отдава този ръст на увеличените държавни разходи и заплати в държавния сектор.
- Добрата новина тук е, че еврото не се възприема като универсален виновник за всичко. Лошата е, че въвеждането му се комбинира с други неблагоприятни фактори и се създават условия за намаляване на жизнения стандарт в индивидуален план, а в обществен - предпоставки за ръст на недоволството. В този смисъл, от състоянието на икономиката и покупателната способност през следващата година, а не само от въвеждането на еврото, ще зависи дали подкрепата ще се запази, или ще еволюира в негативна посока.
- Мениджърите също се опасяват, че ръстът на цените не е изконсумиран. Едва 7% смятат, че цените няма накъде повече да растат и очакват стопирането им. Според 43% ще има само намаляване на увеличението, а според 47% то ще продължи с досегашните темпове.
- Запазвайки подкрепата си за въвеждането на еврото, бизнесът все повече започва да гледа на присъединяването към еврозоната като създаващо възможности, но не и гарантиращо икономически ръст. В тази връзка, насочва все по-голямо внимание не към самото въвеждане на еврото, а към средата за правене на бизнес, регулациите, законите и конкурентноспособността, а оттам – и към решенията на управляващите в тези посоки.

ПРАКТИКИТЕ: БЕЗ ОПАСЕНИЯ ПРИ АКТИВНИТЕ ГРУПИ, НО ПРИТЕСНЕНИЯ СРЕД ВЪЗРАСТНИТЕ И ХОРАТА С НИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

- За мнозинството от българите безспорният позитивен ефект от членството на страната ни в ЕС са отворените граници и възможността за свободно пътуване. Колкото повече хора се възползват от тази възможност, толкова по-ясно се виждат позитивите от европейската интеграция в конкретните ѝ аспекти - членството в Шенген, единната валута и пр. Групите,

които най-много пътуват по различни поводи, са и най-силни поддръжници на приемането на еврото – това важи особено за младите, студентите, средните възрастови групи със стабилни доходи от големите градове.

- 41% от анкетираните са използвали неколнократно евро през последните години. Други 34% макар и рядко, също са използвали евро. 96% от използвалите не са срещнали никакви затруднения. Нагласата на активните групи, повечето от които ползват различни форми на електронно банкиране, е след въвеждане на еврото да го използват още по-активно. Притеснения изразяват по-възрастните, които се разплащат в брой.
- Реалното доверие към единната европейска валута намира израз не само в нагласите, а и в икономическото поведение. 56% заявяват, че ако трябва да продадат свой имот, или друга по-голяма собственост, биха обявили цената в евро (5% ръст спрямо юли). 32% биха я обявили в лева, спрямо 37% през юли. Интересът към други валути е много нисък (общо 2.1%).
- Започналото двойно обозначение на цените подпомага привикването към новата валута, но все още ориентацията не е напълно безпроблемна. 35% заявяват, че започват да свикват, но почти същият е и делът на хората (36%) на които то действа объркващо. Честа критика е, че едни магазини обявяват първо цените в лева, а после в евро, докато други – обратното.
- Предпочитаните начини за обмен на левовите наличности в евро остават банковите клонове (72%). 21% от хората в селата ще предпочетат пощенските клонове. Леко намалява делът на избиращите БНБ (от 18% на 12%) главно заради доверието, с което се кредитират останалите институции, където обменът е и по-удобен за мнозинството от българите.
- 59% предпочитат да внесат левове си в банка и там да бъдат автоматично превалутирани. Не е малък обаче и делът на онези, които възнамеряват да отидат с пари в брой в банков/пощенски клон, или обменно бюро и там да ги сменят (32%). Това са главно по-възрастни хора (40% от тях), с по-ниско образование (49%), не разполагащи с банкови сметки и/или недоверяващи се на банките. При тях е и най-висок рискът от измами.

ПРОДЪЛЖАВАЩ РЪСТ В ИНФОРМИРАНОСТТА; ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО – УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

- След като проучването през юли показва рязък скок в равнището на информираност на българските граждани (от 38% на 51%), през октомври тази тенденция се затвърждава. Вече 58% от анкетираните определят себе си като по-скоро или много добре информирани, срещу 39% в една или друга степен неинформирани. През юли техният дял беше 46 на сто.
- 32% от анкетираните смятат, че вече са доста по-наясно с процеса по въвеждане на еврото – ръст от 8 процентни пункта спрямо юли. 43% са „в известна степен по-наясно“ и 22% нямат по-ясна ориентация – спад от 7 процентни пункта спрямо юли.
- Ръст на информираността се регистрира и при някои от по-уязвимите групи, като пенсионери, учащи се и заети с физически труд. Остава висока неинформираността сред хората с основно образование и етническите малцинства – роми и турци.
- Основните информационни източници се запазват без промяна. Най-популярни са телевизионните канали – 72% са срещали в тях информационни материали за въвеждането на еврото. Следват онлайн източниците - 33% в интернет сайтове и 22% в социалните мрежи. С 4 процентни пункта (от 7% до 11%) нараства информираността от брошури и

листовки, което вероятно е довело и до по-високата запознатост сред по-възрастните хора, в по-малките населени места.

- 17.7% заявяват, че са чували за провеждани в тяхното населено място информационни срещи във връзка с еврото. 5% лично са присъствали, а 27% познават хора, които са присъствали. Циркулирането на информация от срещи с експерти също допринася за повишаването на общата запознатост, като намалява тежестта на анонимните и недостоверни източници.
- 84% от висшия ръководен състав на бизнеса оценяват, че имат добра ориентация за стъпките, последователността и елементите от въвеждането на еврото. 13 на сто, което е спад от 6 процентни пункта спрямо юли, все още не могат добре да се ориентират.
- Въпреки краткият период на съществуване, 52% от анкетираните са чували за платформата нормален. По-съществен проблем е недоверието в ефективността на тази платформа. По 14% и от гражданите, и от бизнеса са на мнение, че тя ще е ефективна, но всеки втори се съмнява в това. Добре би било КЗП да излиза периодично с информация какви са резултатите от нейните проверки и от функционирането на платформата.

КАКВО ВЕЧЕ ЗНАЕМ И КАКВО ОЩЕ НЕ ЗНАЕМ ЗА СЪТЪПКИТЕ ПО ПРИЕМАНЕ НА ЕВРОТО?

Успоредно с повишаването на самооценките за информираност, нараства и запознатостта на хората с конкретни аспекти от въвеждането на еврото, по които през предишните месеци Алфа Рисърч регистрира значителни проблеми.

- От 19% на 31% нараства делът на запознатите, че двойното обръщение на лев и евро ще е в сила един месец, само през януари 2026г. Въпреки това, значителен дял от хората посочват други периоди. Най-много, 36%, смятат, че то ще продължи шест месеца. Несъмнено, в оставащите месеци конкретната информация по този въпрос трябва да се засили.
- По въпроса за какъв период от време ще може да се обменят безплатно, без такси и комисионни, левове в евро в банките, или пощенските клонове, най-висок дял от хората посочват правилния срок от 6 месеца (43% от анкетираните). 21% смятат, че безплатната обмяна в тези институции ще продължи 12 месеца.
- Два месеца преди въвеждането на еврото, 69% от анкетираните висш управленски състав на фирмите, заявяват, че вече са предприели конкретни стъпки по подготовка за преминаване към еврото. Те не са затруднили финансово 48% от фирмите, но други 48% са изпитали финансови трудности. 9 на сто – силни, и още 39 на сто – частични. Логично, най-голямото натоварване е при микро фирмите и семейния бизнес в областта на търговията и услугите.
- По-голямата част от институциите, ангажирани с процеса по въвеждането на еврото, се ползват с високо доверие сред българските граждани за тези си отговорности и компетентности. БНБ и търговските банки печелят доверието на над три четвърти от анкетираните. Министерство на финансите и НАП - на 61%. Следват общините, за които 53% от запитаните смятат, че ще се справят успешно. По-критични са мненията за КЗК и КЗП, където доминират негативните оценки. Възможно е те да са резултат от по-слаба запознатост с работата на тези институции, или от по-високи очаквания. Във всички случаи едно по-високо доверие би съдействало и за по-силна активност в сигналите на гражданите.